

fælde en Naadesag, om de velstillede Bøvere i et Distrikt ville tillade fattige Børn at komme til at gaa i Skolen mod en Betaling, der er meget mindre, end de ellers skulde betale. Naar vi gøre op efter den Statistik, der blev udleveret her ved Skolelovens 2den Behandling, viser det sig, at Gennemsnittet af Betalingen for et Barn i Fristolen er lige tæt ved 20 Kr., og naar de saa tillade et fattigt Barn at gaa for de 6 Kr., det kan hente fra Kommunekassen, er det en Gave paa 14 Kr., som gives dette Barn. Jeg ønsker imidlertid ikke, at Forholdet skal være saadant, at det for fattige Folk skal være en Naadesag, om de maa faa en god Undervisning til deres Børn, jeg mener, at det skal være en Ret, alle bør have, det skal ikke være en Naadesag, om de maa være med eller ikke, der skal ikke være noget Tiggeri. Det kan føre til Afhængighed paa mange andre Omraader for Faderen til et saadant Barn, at han skal lade det gaa for den billige Betaling i Distriktets Fristole. Jeg ønsker ikke disse flydende Skolepenge og kan ikke se, at de ere til Gavn for den fattige Befolkning i al Almindelighed, der er maaste enkelte Tilfælde, hvor det er en Mand til Gavn, men i sin store Helhed er det en Ulykke for Arbejdsstanden, om Forholdene skulde udvikle sig saaledes, at det skulde være en Naadesag, om deres Børn fik Lov til at gaa i de velstillede Fristole.

Sohmann: Maa jeg blot sige til det ærede Medlem for Odde (Veth-Espensen), at de elstverdige Bemærkninger, han nylig rettede til mig, paa det klareste beviser Nødvendigheden af, hvad jeg sagde i Gaar, nemlig at han og jeg se Sagen fra et høist forskjelligt Synspunkt. Selv om vi altsaa havde kunnet møde hinanden ved Afstemningen, vilde dette ikke bevise noget som helst. Jeg skal derfor ikke forlænge Debatten, fordi der ingen Betingelser er for en Forstaaelse imellem os i det rent personlige og, som jeg synes, aldeles underordnede Spørgsmaal om min Stilling i Gaar og i Dag.

Ordføreren (S. C. Christensen): Der er ikke Anledning for mig til nu at holde en længere Tale; thi i den Henseende er det behageligt at være Ordfører i denne Sag, at de Standpunkter, som ere fremsatte af Flertallet og af Udvalget, alle sammen ere drøftede fra begge Sider baade for og imod saa grundigt her under Debatten, at jeg tror, at det vil være vanskeligt for en Ordfører at fremdrage noget nyt. Jeg skal derfor kun gøre et Par ganske korte Be-

mærkninger, inden vi gaa til Afstemningen. Der er her talt fra forskellige Sider baade om Lønningerne og om den mere pædagogiske Del af Forslaget, og Meningerne have været meget delte. Om Lønningerne har man hørt fremsat den Paastand, at de ere altfor høje, men der er ogsaa fremsat den Paastand fra modsat Side, at de ere alt for lave, at Udvalget har handlet uforvarselig i at nedlætte de Lønninger, som oprindeligt vare foreslaaede af Ministeriet. Jeg tror ikke, at jeg behøver videre at beskæftige mig med disse Betragtninger, da de ere fremsatte saa tilstrækkelig tydeligt fra begge Sider, at ærede Medlem ville kunne fælde deres Dom over Forslaget i denne Henseende. Naar det ærede Medlem for Middelfart (Sohmann) i Gaar talte mod disse høje Lønninger, nævnte han, at en Løn af 1,400 Kr. foruden Bolig, Brændsel og Hæve vilde være en passende Løn for en Lærer. Dertil kan jeg kun bemærke, at Lønnen i de allerfleste Tilfælde ikke vil komme der ud over. Thi det er sikkert saa, at de allerfleste Forstælreløsninger — og det er jo dem, der ere de højeste paa Landet — blive c. 700 Kr., 700—900 Kr. vil være Reglen, kun i enkelte Tilfælde ville de kunne naa op til 1,100 Kr., og det er kun i saadanne Kommuner, hvor Omstændighederne tale derfor, hvor der tidligere har været et meget stort Embede, og hvor Midlerne ere dertil. Reglen vil være 700 Kroners Begyndelsesløn, og efter en Snes Mars Forløb vil den være vokset med Lønningstillæg fra Statskassen til netop de 1,400 Kr., det ærede Medlem talte om. — Det ærede Medlems anden Anke mod Lønningerne var den, at vi gif over til faste Lønninger. Det gøre vi nu imidlertid ikke ganske; thi fordi vi forlade Kapitelstaksterne, er det ikke dermed afgjort, at vi gaa over til fuldstændig fast Lønning. Vi beholde jo nemlig Jordlodderne, og dette er fra en stor Del Læreres Side fremført som Anke mod Udvalget og Tinget. Jeg tror nu, at det vil være til Gavn for Lærerne selv. Se vi hen til bore Nabolande, der Forholdet der saaledes, at baade i Sverige paa den ene Side og Tyskland paa den anden Side arbejder man med Beshyftelsesstyret, med et System, som gaar ud paa at forhøje Prisene paa Korn og paa Livsformødenhederne i det hele taget. Jeg vil nødig tro, at Udviklingen nogen Tid her i Danmark skulde komme til at gaa i denne Retning, at vi kom ind paa ad kunstig Vej at forhøje Prisene paa Livsformødenhederne; men skulde det ske — og ingen kan være sikker paa, hvad der vil ske i Frem-